

Tauro apygardos vadas
A. A. Grybinas-Faustas
iš Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus rinkinių

ALEKSANDRAS ANTANAS GRYBINAS-FAUSTAS

1920 09 20 – 1949 09 28

Aleksandras Antanas Grybinas gimė 1920 m. rugsėjo 20 d. Šakių aps. Lukšių vls. Lukšių k. pradžios mokyklos mokytojo Antano Grybino ir Onos Naujokaitės-Grybinienės šeimoje¹. Kartu augo seserys Zofija (g. 1913 m.) ir Stasė (g. 1914 m.), broliai Vytautas (g. 1919 m.) ir Zigmas (g. 1923 m.).

Tėvas, siekdamas vaikus išmokslinti, prie pat Šakių esančiame Giedručių k. 0,5 ha sklype pastatė namą, kad vaikai galėtų gyventi ir mokytis Šakiuose. 1928 m. A. A. Grybinas pradėjo lankyti Lukšių pradžios mokyklą. 1931 m. birželio 20 d. įstojo mokytis į privačią Šakių „Žiburio“ gimnaziją, kurią baigė 1939 m.². Tų pačių metų rugsėjo 1 d. jis įstojo į Marijampolės valstybinės mokytojų seminarijos trečiąjį kursą. Buvo Skautų organizacijos ir Lietuvos šaulių sąjungos narys.

1940 m. lapkričio 6 d., pirmosios sovietų okupacijos metu, Marijampolėje buvo suimtas, tačiau netrukus paleistas. 1941 m. baigus Marijampolės mokytojų seminariją, rugpjūčio 21 d. jam išduotas atestatas, suteikiantis pradžios mokyklos jaunesniojo mokytojo vardą³.

Nuo 1941 m. rugsėjo 1 d. mokytojavo Kulokų (Marijampolės aps. Liudvinavo vls.), nuo gruodžio 1 d. – Liudvinavo pradžios mokyklose. 1942 m. rugsėjo 17 d. buvo paskirtas į S. Kalvarijos progimnaziją jaunesniuoju mokytoju, tačiau į tarnybą neatvyko. Slapstėsi nuo mobilizacijos į vokiečių kariuomenę. 1943–1944 m. aplinkiniuose miškuose pradėjus siautėti raudoniesiems diversantams, kartu su broliu Zigmu įstojo į Lukšių saviginos būrį, o 1944 m. balandžio 2 d. – į Lietuvos vietinės rinktinės Mokomojo bataliono Marijampolėje 3-ąją kuopą.

1944 m., artėjant frontui, A. A. Grybinas pasitraukė į Vakarus. Buvo mobilizuotas į vokiečių kariuomenę ir pasiūstas į frontą, kur sulaukė karo pabaigos. Mėgino pereiti į amerikiečių okupacinę zoną, tačiau buvo grąžintas. 1945 m. jis grįžo į Lietuvą, į Šakių aps. Karčrūdės k., kur mokytojavo jo tėvas. Vengdamas suėmimo žiemą slapstėsi, o 1945 m. pabaigoje pasitraukė pas partizanus į Kazlų Rūdos miškus.

Pietų Lietuvos (Nemuno) ir Vakarų Lietuvos (Jūros) partizanų sričių vadovybės susitikimas. 1949 m. vasario mėn. Pirmoje eilėje trečias iš kairės – Nemuno srities vadas A. Ramanauskas-Vanagas. Antroje eilėje iš kairės ketvirtas – Tauro apygardos Žalgirio rinktinės štabo Ūkio skyriaus viršininkas Urbonas Dailidė-Tauras, penktas – Tauro apygardos vadas A. A. Grybinas-Faustas, septintas – Jūros srities štabo viršininkas Vytautas Gužas-Kardas. Kiti neatpažinti. Iš Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus rinkinių

A. A. Grybinas-Faustas dalyvavo kuriant Tauro apygardos Žalgirio rinktinę, dirbo jos štabe. Po 1946 m. liepos 13 d. šios rinktinės vado Jurgio Ilgūno-Šarūno įsakymu Nr. 3 pasirašė kaip rinktinės vado adjutantas.

1947 m. gegužės 12 d. Žalgirio rinktinės vado Vinco Strimo-Šturmo įsakymu Nr. 5 Vyčio kuopos partizanas Faustas paskirtas rinktinės Žvalgybos skyriaus viršininku. Tų pačių metų rugpjūčio 19 d. A. A. Grybinui, baigusiam Mokomosios kuopos pirmąją laidą ir išlaikiusiam baigiamuosius egzaminus, suteiktas jaunesniojo puskarininkio laipsnis.

¹ Lietuvos centrinis valstybės archyvas.

² Ten pat.

³ Ten pat.

1948 m. gegužės 5 d. Žalgirio rinktinės vadas Viktoras Vitkauskas-Saidokas įsakymu Nr. 18 rinktinės štabo Spaudos ir informacijos skyriaus viršininką Faustą paskyrė šios rinktinės štabo viršininku.

1948 m. rugpjūčio 10 d. žuvus Tauro apygardos vadui lt. Jonui Petrui Aleščikui-Rymantui, nuo spalio 8 d. A. A. Grybinas laikinai ėjo apygardos vado pareigas. 1948 m. gruodžio 15 d. tapo Tauro apygardos penktuoju vadu ir pirmuoju civiliu, ėjusių šias pareigas. Dėl sumanumo ir tauraus būdo buvo įgijęs didelį partizanų vadovybės ir kovotojų pasitikėjimą. Tai buvo itin sunkus metas Tauro apygardos partizanams: žuvo daug partizanų vadų, visi Bendrojo demokratinio pasipriešinimo sąjūdžio (BDPS) prezidiumo nariai.

1948 m. spalio 20 d. Tauro apygardos Geležinio Vilko rinktinės vadovietėje jis susitiko su Dainavos apygardos vado Adolfo Ramanausko-Vanago įgaliotiniu, Dzūkų rinktinės vadu Sergijumi Staniškiu-Litu. Susitikimo metu buvo nutarta Pietų Lietuvos (Nemuno) partizanų srities vadu laikinai paskirti Dainavos apygardos vadą A. Ramanauską-Vanagą.

Tuo metu vyriausioji Lietuvos partizanų vadovybė buvo atkuriamą Žemaitijoje. 1948 m. lapkritį, siekiant suderinti partizanų veiksmus ir aptarti vienos partizanų vadovybės sudarymo klausimus, A. A. Grybinas-Faustas kartu su A. Ramanausku iškeliavo į Žemaitiją. 1949 m. pradžioje jie pasiekė Vakarų Lietuvos (Jūros) partizanų srities veikimo teritoriją ir susisiekė su ten buvusiu atkurto BDPS Prezidiumo pirmininku Jonu Žemaičiu-Vytautu.

1949 m. vasario 10–20 d. jis, kaip Tauro apygardos atstovas, Radviliškio aps. Grinkiškio vls. Minaičių k. Miknių sodyboje įrengtame bunkeryje dalyvavo visos Lietuvos partizanų apygardų vadų ir jų atstovų suvažiavime, kuriame buvo įkurtas Lietuvos laisvės kovos sąjūdis (LLKS), kartu su kitais partizanų vadais pasirašė LLKS Tarybos Vasario 16 d. Deklaraciją ir priėmė svarbiausius naujosios organizacijos dokumentus.

1949 m. vasario 16 d. LLKS Tarybos prezidiumo pirmininko J. Žemaičio-Vytauto aktu Nr. 4 A. A. Grybinui buvo suteiktas partizanų kapitono laipsnis, o aktu Nr. 8. jis apdovanotas 2-ojo laipsnio Laisvės kovos kryžiumi (su kardais).

1949 m. kovo pabaigoje, grįžęs iš Lietuvos partizanų vadų suvažiavimo, A. A. Grybinas pakeitė Tauro apygardos organizacinę struktūrą: rinktinių kuopas ir būrius pertvarkė į tėvūnijas ir kartu pakeitė vidaus valdymo struktūrą, išformavo Kęstučio ir Birutės rinktines, nes buvo sumažėjęs jų partizanų skaičius. Po struktūrinių reformų Tauro apygardoje liko trys rinktinės – Žalgirio, Vytauto ir Geležinio Vilko.

1949 m. rugsėjo 28-osios naktį Šakių aps. Jankų vls. Viliūšių k. apylinkių Šunkarių miško palaukėje, grįždamas iš Tauro apygardos Vytauto rinktinės, jis pateko į MGB vidaus kariuomenės 353-iojo šaulių pulko kareivių ir stribų pasalą. Jo palyda pasitraukė, o pats Faustas susišaudymo metu buvo sunkiai sužeistas. Jam pavyko pasitraukti į netoliese esantį savo bunkerį. Sunaikinęs su savimi turėtus dokumentus, nusišovė.

Žuvusiojo palaikai niekinti Jankuose, vėliau nuvežti į Karčrūdę, Lukšius, Šakius. Užkasimo vieta neišaiškinta.

1997 m. gruodžio 22 d. A. A. Grybinui suteiktas kario savanorio statusas, Lietuvos Respublikos Prezidento 1998 m. gegužės 19 d. dekretais jam suteiktas Vyčio kryžiaus 2-ojo laipsnio ordinas (dabar – Vyčio kryžiaus ordino Komandoro didysis kryžius) ir pulkininko laipsnis (po mirties).

Kryžius 1949 m. rugsėjo 28 d. šioje vietoje žuvusiam LLKS Tarybos nariui, LLKS Tarybos 1949 m. vasario 16 d. deklaracijos signatarui, Tauro apygardos vadui A. A. Grybinui-Faustui atminti. Kazlų Rūdos sav. Kazlų Rūdos regioninio padalinio Novos girininkijos Padegėlinių miško 50 kvart. 23 sklypas. Bendras kryžius ir atminimo lentos vaizdas. Atidengtas 1995 m. LPKTS Šakių skyriaus rūpesčiu. J. Vaitkauskas nuotr., 2005 m.